

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 206/2013-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. apríla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti T., C., zastúpenej obchodnou spoločnosťou F., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľka doc. JUDr. B. F., PhD., pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu i inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Obo 77/2009 a jeho opravným uznesením z 3. decembra 2009 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 10 ObdoV 11/2010 a jeho uznesením z 25. októbra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti T. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. februára 2013 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti T., C. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej

obchodnou spoločnosťou F., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľa doc. JUDr. B. F., PhD., pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu i inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 2 Obo 77/2009 a jeho opravným uznesením z 3. decembra 2009 (ďalej len „opravné uznesenie z 3. decembra 2009“) a postupom najvyššieho súdu v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 10 ObdoV 11/2010 a jeho uznesením z 25. októbra 2012 (ďalej len „uznesenie z 25. októbra 2012“).

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

„Sťažovateľ sa žalobným návrhom domáhal zaplatenia finančnej čiastky v sume 66.387,84 EUR s príslušenstvom vyplývajúcej z platnej zmenky. Žalovaní boli ručiteľia (avalisti) z blankozmenky na rad vystavenej spoločnosťou P... dňa 29. 5. 1998 v prospech spoločnosti D... so splatnosťou po vyplnení v súlade s vyplňovacím zmluvným právom. Zmenka bola dňa 13. 12. 2000 predložená na úhradu priamemu dlžníkovi ako aj avalistom – žalovaným. Postúpením na rad indosamentom sa vlastníkom zmenky stal žalobca. Zmenka nebola uhradená, a z tohto dôvodu bola uplatnená súdnou cestou.“

Zo sťažnosti vyplýva, že Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) vydal zmenkový platobný rozkaz sp. zn. 3 Zm 110/2003 z 26. júla 2004, ktorým žalovaných zaviazal na finančnom plnenie zo zmenky. Žalovaní podali proti nemu v zákonnej lehote námietky. Krajský súd v právnej veci sťažovateľky rozhodol rozsudkom sp. zn. 3 Zm 110/03 z 2. apríla 2009 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) tak, že zmenkový platobný rozkaz sp. zn. 3 Zm 110/2003 z 26. júla 2004 zrušil a návrh zamietol. Sťažovateľka podala proti rozhodnutiu krajského súdu v zákonnej lehote odvolanie. Počas občianskeho súdneho konania sťažovateľka tiež podala návrh na zámenu účastníka konania na strane žalobcu, ktorý odôvodnila indosamentom, ktorým boli práva zo zmenky prevedené na Ing. J. R. Krajský súd uznesením zámenu účastníka konania na strane žalobcu pripustil. Po podanom odvolaní proti uzneseniu krajského súdu vo veci zámeny účastníkov

konania najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Obo 68/2007 zrušil rozhodnutie krajského súdu. Na základe uvedeného sa podľa sťažovateľky žalobcom stala sťažovateľka ako pôvodná vlastníčka zmenky.

Sťažovateľka vytýka súdom konajúcim v jej právnej veci, že vydali rozhodnutia, ktorými *„zrušili zmenkový platobný rozkaz a následne konanie zastavili z údajne procesných dôvodov, t. j. strata vecnej legitímácie z vlastníckych práv k zmenke. Podľa zmenkového a šekového zákona takéto rozhodnutie presahuje právomoc súdu, pretože nie je možné zastaviť konanie pre pochybnosť v indosácii, a tým vyhlásiť neplatnosť zmenky. Zmenka je podľa svojho obsahu (originál v spise) platná a bezchybná... Podľa zmenkového práva, ak je pochybnosť o indosácii – vo vlastníckom vzťahu označených osôb postupom v rade, stáva sa vlastníkom tá osoba, ktorá je následne označená na alongu alebo zmenke ako vlastník, a tým jej vznikajú všetky práva zo zmenky.“*

Sťažovateľka v sťažnosti ďalej uviedla: *„Zastávame názor, v spojitosti s citovaným zákonom, že už pri rozhodnutí o zmenkovom platobnom rozkaze Krajským súdom Banská Bystrica, po vrátení veci Najvyšším súdom Slovenskej republiky na nové konanie sp. zn.: 3Zm/110/03-Sn-266 zo dňa 2. 4. 2009 tým, že vydal rozhodnutie o zamietnutí návrhu (čiže uplatneného práva zo zmenky jej vlastníkom) došlo prinajmenšom k porušeniu zmenkového a šekového zákona, pretože v zmysle tohto zákona vlastník zmenky nemôže stratiť svoje práva zo zmenky, pokiaľ ich uplatnil v zákonnej lehote a zmenka nie je ničotná. Preto aj tento súd mal ďalej konať s následným vlastníkom (v tomto prípade pôvodný žalobca – je vyznačený na zmenke ako vlastník pre plnenie na rad), a nie konanie zastaviť s odôvodnením, že po nepripustení do konania stratil legitímáciu. Ide o osobu, ktorá podala návrh na začatie konania o zmenkovom platobnom rozkaze.“*

O odvolaní sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 2 Obo 77/2009 z 27. augusta 2009 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu z 27. augusta 2009“) v prospech sťažovateľky tak, že predmetný rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Následne opravným uznesením z 3. decembra 2009 najvyšší súd zmenil v neprospech sťažovateľky výrok tohto rozsudku tak, že rozsudok

krajského súdu potvrdil. Uvedeným postupom najvyššieho súdu v odvolacom konaní bola „sťažovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom, a tým došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj práva na spravodlivý súdny proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“.

Podľa názoru sťažovateľky najvyšší súd opravným uznesením z 3. decembra 2009 „modifikoval v celosti pre žalobcu pozitívny výrok rozsudku a priznal mu úplne opačný materiálnoprávny význam. Opravným uznesením došlo k úplnému potvrdeniu správnosti rozsudku krajského súdu čo malo za následok zastavenie konania o majetkovom práve žalobcu. Opísaná modifikácia v spojení s argumentmi uvedenými v ďalšom texte spôsobila, že sa žalobcovi postupom porušovateľa odňala možnosť konať pred súdom. Postup podľa § 164 Občianskeho súdneho poriadku môže súd aplikovať len v prípade, ak je potrebné opraviť chyby v písaní, počítaní alebo iné zrejme nesprávnosti vo výroku rozsudku (resp. v záhlaví, odôvodnení, poučení a pod.), pričom zákon má na mysli výlučne zjavné nesprávnosti, ku ktorým došlo pri vyhlásení alebo v písomnom vyhotovení rozsudku – písárske chyby, omyly v súčtoch a podobne. Je neprípustné, aby súd podľa ust. § 164 OSP menil obsah rozsudku.“.

Sťažovateľka v sťažnosti ďalej argumentovala, že z obsahu odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu z 27. augusta 2009 nevyplýva, že rozsudok krajského súdu je potrebné ako vecne správny potvrdiť. Naopak, najvyšší súd dospel k právnomu názoru, ktorý je odlišný od právneho názoru krajského súdu, pričom v otázke procesného nástupníctva potvrdil irelevanciu existencie zmluvy o postúpení pohľadávok podľa § 524 a nasl. Občianskeho zákonníka uzavretej medzi sťažovateľkou a Ing. J. R., a teda krajský súd má podľa sťažovateľky v konaní pokračovať pre vadu v indosácii zmenky s pôvodným žalobcom – sťažovateľkou.

Sťažovateľka v snahe domôcť sa ochrany svojich práv iniciovala dovolacie konanie. Najvyšší súd o podanom dovolaní rozhodol uznesením z 25. októbra 2012 tak, že jej dovolanie odmietol. V predmetnom rozhodnutí sa najvyšší súd podľa názoru sťažovateľky

vôbec nevysporiadal s právnymi výhradami sťažovateľky k aplikácii a interpretácii práva súdmi nižšieho stupňa a osobitne ustanovení zákona č. 191/1950 Zb. Zmenkový a šekový zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „zmenkový a šekový zákon“) a súčasne sa odmietol zaoberať aj zásadným problémom „opravy“ súdneho rozhodnutia vo výrokovej časti.

V podaní doručenom ústavnému súdu 25. marca 2013 a označenom ako „*Doplnenie právnej argumentácie*“ sťažovateľka poukázala na skutočnosť, že najvyšší súd pri rozhodovaní v jej právnej veci zrejme vychádzal z nesprávneho skutkového stavu, keďže existuje pochybnosť o obsahu zmenky, ktorej fotokópia sa nachádza v súdnom spise, na ktorej podľa sťažovateľky chýba jej spodná časť obsahujúca podpis indosatára a miesto a dátum vystavenia zmenky.

Na základe uvedeného sťažovateľka v sťažnosti navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1) *Základné právo spoločnosti T... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako aj práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn.: 2Obo/77/2009 medzi žalobcom: T... a žalovaným: 1) Ing. J. Š... a 2) Ing. I. U... o zaplatenie istiny 66.387,84,- EUR s príslušenstvom porušené bolo.*

2) *Základné právo spoločnosti T... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako aj práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím (opravným uznesením) Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 3. 12. 2009 v konaní vedenom pod sp. zn.: 2Obo/77/2009 medzi žalobcom: T... a žalovaným: 1) Ing. J. Š... a 2) Ing. I. U... o zaplatenie istiny 66.387,84,- EUR s príslušenstvom porušené bolo.*

3) *Zrušuje sa opravné uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 2Obo/77/2009 zo dňa 3. 12. 2009 vydané v konaní vedenom medzi žalobcom: T... a žalovaným: 1) Ing. J. Š... a 2) Ing. I. U... o zaplatenie istiny 66.387,84,- EUR s príslušenstvom v celom rozsahu bez náhrady.*

4) Základné právo spoločnosti T... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako aj práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn.: 10ObdoV/11/2010 medzi žalobcom: T... a žalovaným: 1) Ing. J. Š... a 2) Ing. I. U... o zaplatenie istiny 66.387,84,- EUR s príslušenstvom porušené bolo.

5) Základné právo spoločnosti T... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako aj práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím (opravným uznesením) Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25. 10. 2012 v konaní vedenom pod sp. zn.: 10ObdoV/11/2010 medzi žalobcom: T... a žalovaným: 1) Ing. J. Š... a 2) Ing. I. U... o zaplatenie istiny 66.387,84 EUR s príslušenstvom porušené bolo.

6) Zrušuje sa uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 10ObdoV/11/2010 zo dňa 25. 10. 2012 vydané v konaní vedenom medzi žalobcom: T... a žalovaným: 1) Ing. J. Š... a 2) Ing. I. U... o zaplatenie istiny 66.387,84,- EUR s príslušenstvom v celom rozsahu a vec sa tomuto súdu vracia na ďalšie konanie.

7) Spoločnosti T... priznáva finančné zadostučinenie v sume 1.000,- EUR (slovom tristo eur), ktoré je jej Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

8) Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť spoločnosti T... trovy konania, tak ako budú vyčíslené v písomnom vyhotovení nálezu, na účet jej právneho zástupcu F., s. r. o... a to do troch dní od právoplatnosti tohto nálezu. “

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu teda nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a následne na nich založených právnych záverov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Z týchto hľadísk preskúmal ústavný súd sťažnosť sťažovateľky, v ktorej namietal primárne porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v odvolacom konaní a jeho opravným uznesením z 3. decembra 2009, ktorým opravil výrok rozsudku najvyššieho súdu z 27. augusta 2009, ako aj postupom najvyššieho súdu v dovolacom konaní a jeho uznesením z 25. októbra 2012, ktorým najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky ako neprípustné.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného

súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

K namietanému porušeniu práv postupom najvyššieho súdu a jeho uznesením z 25. októbra 2012

Podstatou námietok sťažovateľky je jej nesúhlas s postupom najvyššieho súdu a jeho uznesením z 25. októbra 2012, ktorým odmietol jej dovolanie ako neprípustné, keďže sa vôbec nevysporiadal s jej argumentáciou týkajúcou sa nesprávnej aplikácie ustanovení zmenkového a šekového zákona a súčasne sa nezaoberal ani zásadným problémom opravného uznesenia z 3. decembra 2009, a teda neodstránil pochybenia, ktorých sa predtým dopustili krajský súd ako súd prvého stupňa a najvyšší súd ako odvolací súd v predchádzajúcom konaní v právnej veci sťažovateľky.

Ústavný súd musel preto v rámci predbežného prerokovania sťažnosti posúdiť, či postupom najvyššieho súdu a jeho uznesením z 25. októbra 2012 mohlo v danom prípade dôjsť k takému závažnému pochybeniu zo strany najvyššieho súdu, ktoré by signalizovalo možnosť vysloviť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie porušenie sťažovateľkou označených práv.

Najvyšší súd v uznesení z 25. októbra 2012 k námietkam sťažovateľky v relevantnej časti odôvodnenia uviedol:

«V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom (síce najskôr so zrejmovou nesprávnosťou v prvom výroku vo výrokovej časti rozsudku odvolacieho súdu, kde omylom uviedol, že rozsudok prvostupňového súdu „zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie“,

ktorú ale na návrh súdu prvého stupňa, ktorý túto zrejmu nesprávnosť zistil, odstránil opravným uznesením v súlade so zákonom, tak, že správne znenie výroku vo veci samej je: odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa „potvrďuje“). V zmysle ustanovenia § 238 OSP platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 OSP) alebo rozsudok odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 OSP), alebo rozsudok odvolacieho súdu potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 OSP).

Dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nemá znaky vyššie uvedených rozhodnutí. Nakoľko v prejednávanej veci odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v znení opravného uznesenia, pričom vo výrokovej časti prípustnosť dovolania nevyslovil, je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalobcu nemožno vyvodiť z ustanovení § 238 ods. 1 až 3 OSP.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá OSP, ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 OSP (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 OSP, ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 OSP. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a) až g) tohto ustanovenia. Ak je totiž konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a) až g) OSP, možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 238 OSP vylúčené.

Dovolateľ (žalobca) namietal vadu konania podľa § 237 písm. f) OSP, ktorú videl v tom, že odvolací súd opravným uznesením modifikoval v celosti pre žalobcu pozitívny výrok rozsudku a priznal mu úplne opačný materiálnoprávny význam. Táto modifikácia podľa dovolateľa spôsobila, že žalobcovi sa postupom odvolacieho súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Podľa § 164 OSP účinného v čase vydania opravného uznesenia, súd kedykoľvek aj bez návrhu opraví v rozsudku chyby v písaní a počítaní, ako aj iné zrejme nesprávnosti. O oprave vydá opravné uznesenie, ktoré doručí účastníkom. Pritom môže odložiť vykonateľnosť rozsudku na čas, kým opravné uznesenie nenadobudne právoplatnosť.

Občiansky súdny poriadok žiada, aby súdne rozhodnutie bolo určité, jasné a formálne bezchybné. Nemožno však celkom vylúčiť, aby sa chyby a nesprávnosti dostali do rozsudku. Také nedostatky je preto žiadúce odstrániť. Tu ale narážame na zásadu procesného práva, že len čo súd vyhlási rozsudok, je ním viazaný.

Medzi týmito dvoma zákonnými požiadavkami je rozpor a rieši ho ustanovenie § 164 OSP takým spôsobom, že oprávňuje opraviť v rozsudku kedykoľvek i bez návrhu chyby vpísaní a počítaní a iné zrejme nesprávnosti. Ide o chyby technického rázu nemajúce podstatnejší význam. Musí teda ísť o celkom zjavne spoznatel'né pochybenia (napr. z rozporu výroku a odôvodnenia). V prípade iných zrejmých nesprávností sa jedná o také chyby, ktoré sú ako zrejme nesprávnosti podobného pôvodu ako chyby v písaní a počítaní, tzn. ku ktorým došlo len zjavným a okamžitým zlyhaním v duševnej či mechanickej činnosti osoby, za účasti ktorej došlo k vyhláseniu alebo vyhotoveniu rozsudku, a ktoré sú každému zrejmé; zrejmosť takej nesprávnosti vysvitá najmä z porovnania výroku rozsudku s jeho odôvodnením, prípadne aj z iných súvislostí.

Opraviť možno výrok rozsudku, jeho odôvodnenie i poučenie. V prípade, ak sa opravuje výrok rozsudku, musí sa tak urobiť opravným uznesením. V prípade opravy ostatných častí rozsudku môže sa tak urobiť priamo v rovnopisoch rozhodnutia, ktoré si súd za tým účelom od účastníkov vyžiada. Ak súd opravuje výrok rozsudku, má možnosť odložiť vykonateľnosť rozsudku na čas, pokiaľ opravné uznesenie nenadobudne právoplatnosť, aby sa predišlo výkonu chybného výroku. Opravné uznesenie, ktorým sa upravuje výrok rozsudku treba doručiť do vlastných rúk účastníkov konania.

V danom prípade išlo jednoznačne o zrejmu nesprávnosť v písomnom vyhotovení rozsudku odvolacieho súdu (č. l. 290), ktorá:

1.) je zjavná z porovnania tohto chybného výroku (prvý výrok výrokovej časti) s odôvodnením (strana 6, odsek štvrtý), v ktorom je jasne uvedené, že odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil podľa § 219 OSP;

2.) táto zrejma nesprávnosť, ktorej sa odvolací súd dopustil v písomnom vyhotovení rozsudku je ďalej zjavná zo zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom (č. l. 288), na ktorom bol vyhlásený potvrdzujúci rozsudok;

3.) o zjavnej nesprávnosti svedčí aj znenie druhého výroku výrokovej časti rozsudku odvolacieho súdu (č. l. 290), t. j. výroku o trovách odvolacieho konania v nadväznosti na odôvodnenie toho výroku v poslednom odseku rozsudku odvolacieho súdu (posledná strana), z ktorého je zjavný plný úspech žalovaných v odvolacom konaní. Je preto otázne, prečo žalobca (dovolateľ) nenapadol aj nesprávnosť výroku rozsudku odvolacieho súdu o trovách odvolacieho konania (resp. neodôvodnil jeho napadnutie), veď aj z neho bezpochyby vyplýva, že žalovaní mali v odvolacom konaní úspech, čo vypovedá o tom, že odvolací súd skutočne rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil podľa § 219 OSP;

4.) a napokon to, že k výskytu tejto zrejmej nesprávnosti došlo len zjavným a okamžitým zlyhaním v duševnej či mechanickej činnosti osoby, za účasti ktorej došlo k vyhotoveniu rozsudku odvolacieho súdu, zreteľne vyplýva aj z toho, že rozhodnutie odvolacieho súdu má formu rozsudku, ktorý je ako forma rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdzuje rozsudok súdu prvého stupňa v zmysle § 223 OSP správne v záhlaví označený slovom rozsudok. Ak by sa malo jednať, ako tvrdí dovolateľ, o rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd zrušil rozsudok prvostupňového súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, malo by rozhodnutie odvolacieho súdu formu uznesenia, ako to vyplýva z ustanovenia § 223 OSP, a uznesenie ako forma rozhodnutia by bola v tom prípade uvedená v záhlaví dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

Predmetná zrejma nesprávnosť v prvom výroku výrokovej časti rozsudku odvolacieho súdu (č. l. 290) bola správne odstránená odvolacím súdom vydaním opravného uznesenia (č. l. 299) v súlade s citovaným ustanovením § 164 OSP v nadväznosti na ustanovenie § 211 ods. 2 OSP pojednávajúce o tom, že pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa, ak OSP neustanovuje inak. Inak ustanovuje OSP v § 216, tak že z použitia pred odvolacím súdom vylučuje ustanovenia § 92 ods. 1 a 4, § 97 a § 98 OSP. Použitie ustanovenia § 164 OSP platí teda v plnej miere i pre odvolacie konanie. Odvolací súd sa preto nedopustil dovolateľom vytýkaného pochybenia, keď opravil zrejmu nesprávnosť vo výrokovej časti svojho rozsudku vydaním opravného uznesenia. Takýto postup odvolacieho súdu bol nevyhnutný z dôvodu

odstránenia tejto zrejmej nesprávnosti v písomnom vyhotovení jeho rozsudku a bol úplne v súlade so zákonom.

Dovolací súd preto uzatvára, že nešlo o modifikáciu tvrdení dovolateľom, v ktorej vidí odňatie mu možnosti konať pred súdom, ale iba o opravu v súlade s ustanovením § 164 OSP v spojení s ustanovením § 211 ods. 2 OSP. Z toho vyplýva neexistencia dovolateľom tvrdenej vady konania podľa § 237 písm. f) OSP.

Existenciu žiadnej inej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v ustanovení § 237 OSP, okrem už vyhodnotenej dovolacím súdom za nedôvodnú (§ 237 písm. f) OSP), dovolateľ neuvádza a ani nebola zistená dovolacím súdom.

Dovolateľ vzhliadol dovolací dôvod aj v § 241 ods. 2 písm. b) OSP. Za inú vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci pritom považuje porušenie procesného predpisu – OSP odvolacím súdom. Konkrétne vytyka odvolacieho súdu, že svojím postupom v odvolacom konaní porušil § 164 OSP, keď vykonal opravu rozsudku tak, že zmenil jeho obsah. Na to je potrebné uviesť, že odvolací súd nezmenil obsah svojho rozhodnutia, obsah je jasný z odôvodnenia, z ktorého jednoznačne vyplýva, že odvolací súd mienil rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť, a aj ho potvrdil. Odvolací súd vydaním opravného uznesenia len menil – opravoval zrejmu nesprávnosť vo výrokovvej časti svojho potvrdzujúceho rozsudku, a konkrétne výrok vo veci samej - prvý výrok. V žiadnom prípade sa preto aplikáciou ustanovenia § 164 OSP nedopustil porušenia toho procesného predpisu, ale opravu vykonal správne a v súlade so zákonom.

Dovolateľ uviedol ako dovolací dôvod aj ustanovenie § 241 ods. 2 písm. c) OSP. Pokiaľ dovolateľ namieta, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, treba uviesť, že nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c) OSP) je prípustným dovolacím dôvodom (ktorý možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; pokiaľ nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu, a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

Konštatujúc, že v danom prípade dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je podľa § 238 OSP prípustné a vady uvedené v § 237 OSP neboli zistené, Najvyšší súd

Slovenskej republiky dovolanie žalobcu odmietol ako neprípustné podľa § 218 ods. 1 písm. c) OSP v spojení s § 243b ods. 5 veta prvá OSP.

So zreteľom na odmietnutie dovolania pre jeho neprípustnosť (§ 218 ods. 1 písm. c) OSP), nezaoberal sa dovolací súd otázkou vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.»

Ústavný súd v zhode s najvyšším súdom poznamenáva, že na posúdenie prípustnosti dovolania je zásadne príslušný dovolací súd (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011).

Podľa citovaného uznesenia z 25. októbra 2012 nezakladali námietky uplatnené sťažovateľkou v dovolaní týkajúce sa nesprávnej modifikácie výroku rozsudku najvyššieho súdu z 27. augusta 2009 vykonanej opravným uznesením z 3. decembra 2009 prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Ani námietka sťažovateľky týkajúca sa zmeny obsahu rozsudku najvyššieho súdu z 27. augusta 2009 vykonaním opravy jeho výroku nezakladala podľa najvyššieho súdu prípustnosť dovolania podľa § 241 ods. 2 písm. b) OSP. Pokiaľ ide o námietku nesprávneho právneho posúdenia veci ako odvolacieho dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. b) OSP vznesenej sťažovateľkou, táto síce dovolanie odôvodňuje, ale sama osebe jeho prípustnosť nezakladá.

Najvyšší súd sa podľa názoru ústavného súdu dostatočným spôsobom vysporiadal so všetkými námietkami sťažovateľky v rozsahu potrebnom na rozhodnutie o prípustnosti dovolania (bez toho, aby posudzoval správnosť skutkových alebo právnych záverov krajského súdu). Napadnuté uznesenie z 25. októbra 2012 nie je zjavne neodôvodnené ani arbitrárne, práve naopak, obsahuje dostatok presvedčivých dôvodov na svoj výrok, najmä vo veci preskúmania postupu odvolacieho súdu pri oprave výroku rozsudku najvyššieho súdu z 27. augusta 2009.

Skutočnosť, že sa sťažovateľka nestotožňuje s právnym názorom najvyššieho súdu, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je ani opravným súdom

najvyššieho súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. Podľa názoru ústavného súdu však rozhodnutie najvyššieho súdu takéto nedostatky nevykazuje.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd vyhodnotil argumentáciu sťažovateľky odôvodňujúcu porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru ako nedostatočnú na to, aby na jej základe bolo možné v prípade prijatia sťažnosti na ďalšie konanie zistiť a preskúmať spojitosť medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením označených práv. Uznesenie z 25. októbra 2012 nemôže byť v takej príčinnej súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj preto, že toto porušenie sa nedá vyvodiť iba z určitého výkladu a aplikácie platných procesných noriem upravujúcich postup občianskoprávných súdov pri oprave zrejmych nesprávností súdnych rozhodnutí.

Ústavný súd preto v tejto časti sťažnosť sťažovateľky pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu označených práv postupom najvyššieho súdu a jeho opravným uznesením z 3. decembra 2009

Sťažovateľka namietala porušenie označených práv postupom najvyššieho súdu v odvolacom konaní a jeho opravným uznesením z 3. decembra 2009, ku ktorému malo dôjsť v dôsledku toho, že najvyšší súd svoj pôvodný výrok v rozsudku najvyššieho súdu z 27. augusta 2009 (ktorým rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie) následne opravným uznesením z 3. decembra 2012 zmenil, keď rozsudok krajského súdu potvrdil, a tak mu priznal opačný materiálnoprávny význam. Uvedenú opravu najvyšší súd vykonal v zmysle § 164 prvej a druhej vety OSP z dôvodu zrejmej

nesprávnosti v uvedenom výroku tohto rozhodnutia. Uvedeným postupom podľa sťažovateľky jej najvyšší súd odňal možnosť konať pred súdom, keďže pôvodný výrok rozsudku najvyššieho súdu z 27. augusta 2009 bol pre sťažovateľku pozitívny.

Uvedenú námietku sťažovateľky vyčerpávajúcim spôsobom preskúmal najvyšší súd v rámci dovolacieho konania a s poukazom na znenie § 164 OSP, na formu súdneho rozhodnutia (rozsudok) v odvolacom konaní, na výrok o trovách konania, na odôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu z 27. augusta 2009 (odkazuje na rozsudok krajského súdu), ako aj na zápisnicu o vyhlásení rozsudku dospel k záveru, že uvedený postup najvyššieho súdu bol nevyhnutný a úplne v súlade so zákonom.

Ústavný súd tak po preskúmaní opravného uznesenia z 3. decembra 2009 dospel k záveru, že najvyšší súd postupoval v súlade s relevantnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku o oprave zrejmych nesprávností jednotlivých častí súdneho rozhodnutia (v danom prípade výroku rozhodnutia), ktoré ústavne akceptovateľným spôsobom interpretoval a aplikoval, preto aj jeho právne závery sú ústavne akceptovateľné. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že námietky sťažovateľky sú v tomto smere neopodstatnené. V nadväznosti na uvedené však ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že výrok súdneho rozhodnutia je jadrom celého rozhodnutia a musí presne, jasne a zrozumiteľne formulovať závery, ku ktorým dospel všeobecný súd pri svojom rozhodovaní. Preto je povinnosťou všeobecného súdu dôsledne rešpektovať požiadavky určitosti, presnosti a zrozumiteľnosti výroku rozhodnutí, aby uvedeným postupom nebola narušená právna istota účastníka konania, a to ani na krátky čas.

Argumentáciou sťažovateľky spočívajúcou v nesprávnom právnom posúdení jej právnej veci krajským súdom a najvyšším súdom v odvolacom konaní, najmä chybnou aplikáciou ustanovení zmenkového a šekového zákona, sa ústavný súd nezaoberal, keďže v zmysle petitu sťažnosti, ktorým je ústavný súd v zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný, sťažovateľka žiadala nálezom vysloviť len porušenie označených práv postupom najvyššieho súdu a jeho opravným uznesením z 3. decembra 2009.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. apríla 2013